

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دعا کلید تمامی امور خیر

مؤلف: قسمت علمی در دار ابن خزیمه

مترجم: پدرام اندایش

نام کتاب: دعا کلید تمامی امور خیر

مؤلف: قسمت علمی دار ابن خزیمه

مترجم: پدرام اندایش

ناشر: بوکان - انتشارات

نوبت چاپ: اول - پاییز ۱۳۹۶

چاپ: بوکان - رامان

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ریال

کلیه حقوق چاپ و نشر برای مؤلف محفوظ است.

بسم الله الرحمن الرحيم

شکر و ستایش برای الله یکتا است و صلوات و سلام بر
کسی که پیامبری بعد از او نخواهد بود، و اما بعد:
برای شماست ای برادران! گنجی از گنجهای ایمان...
درمانی توانمند بر ناراحتی‌ها و غم‌ها... همان کلیدی است که
برای حمل آن با دستانت دچار سختی نمی‌شوی... و کسی با
تو در آن شریک نمی‌گردد... توسط آن، برای تو تمامی
صندوقهای خیر باز می‌شود... و برای تو در برابر تمامی شرّها
کافی می‌باشد... توسط آن به چیزی می‌رسی که توسط غیر آن
نتوانی رسید... آن برایت از هر عملی آسانتر است، آن دعا
است و آن شفایی برای هر مریضی می‌باشد... و راحت شدن
از تمامی بلاها... کلیدی برای تمامی عطا کردن‌ها... ناتوان
است کسی که آن را دشوار بدانند... و بدبخت است کسی که آن
را کوچک بشمارد... و محروم است کسی که آن را ترک کند و

از آن دوری نماید: ﴿وَقَالَ رَبُّكُمُ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ﴾ [غافر: ۶۰] (و پروردگارتان می فرماید: بخوانید مرا تا اجابت کنم شما را! کسانی که از عبادت من طلب تکبر نمایند، آنها خوار شده وارد جهنم خواهند شد).

اگر بیچارگی صفت تو شده است... الله تعالی کسی است که بیچاره را اجابت می کند... از باز کردن درب اجابت عاجز مباش!... و آن را با کلید دعا باز کن!... پیامبر صلی الله علیه و آله فرموده است: «أعجز الناس من عجز عن الدعاء» (ناتوان ترین مردم کسی است که در دعا کردن ناتوانی کند).

ای برادر!... اگر فقیر هستی، الله تعالی بی نیاز است. ای برادر من!... جاهلترین مردم کسی است که وقتی بلایی نازل می شود... آن را از مردم می داند... و پروردگارش را فراموش می کند... نیازمند بودن به مردم و احساس بی نیازی از جانب الله تعالی چیزی را زیاد نمی کند، مگر فقر را... تو

سعی می‌کنی تا ایمان را در قلبت حمل کنی تا آن را در زندگی خودت به مرحله‌ی عمل برسانی... از مقتضیات ایمان به الله تعالی و اسمها و صفاتش این می‌باشد که نیازمندی خودت به وی را آشکار نمایی... پس آن را انجام بده و بر او توکل نما!... و از او درخواست کن!... زیرا هیچ تغییر و قدرتی وجود ندارد، مگر از جانب وی.

دعا شررها و بلاها را دفع می‌کند

ای برادر!... آیا دوست داری تا به تو عطا شود و آن عطا برای تو کافی باشد... و از بلا و امور شرّ ایمن شوی... پس بر توست که دعا نمایی... آن سلاحی یکتا است... ضربه زنده‌ای یگانه است... با بلا وارد جنگ شده و آن را می‌زند و بر ضد او قرار می‌گیرد و بر آن غلبه می‌کند... همچنان بر آن سختی وارد می‌کند تا آن را دور کند و از بین ببرد... آن را می‌اندازد و ملقی می‌سازد... از ابو سعید خدری رضی الله عنه آمده است که رسول

الله ﷻ فرمود: «ما من مسلم يدعو الله بدعوة ليس فيها إثم ولا قطيعة رحم إلا أعطاه الله بها إحدى ثلاث: إما أن تعجل له دعوته، وإما أن يدخرها له في الآخرة، وإما أن يصرف عنه من السوء مثلها» (مسلمانی نیست که از الله با دعایی دعا نماید و در آن دعا، گناه و قطع صله‌ی رحمی وجود نداشته باشد، مگر آن که الله یکی از این سه چیز را به او می‌دهد: گاهی دعای او را در زمانی نزدیک مستجاب می‌کند و گاهی آن را عقب انداخته و برای آخرت ذخیره می‌فرماید و گاهی توسط آن امر بدی به مانند آن را از او دور می‌کند) گفتند: اگر [دعا را] زیاد کنیم چه؟ فرمود: «الله أكثر» (الله بیشتر [می‌دهد]) [رواه أحمد والترمذی].

ابن قیم رحمه الله گفته است: «دعا قوی‌ترین سبب برای دفع نمودن امر ناپسند و بدست آوردن امر مطلوب است و آن از داروهای با منفعت‌تر می‌باشد، و آن دشمن بلا بوده و آن را دفع می‌کند و درمان می‌نماید و مانع به وجود آمدن بلا می‌شود

و اگر بلا نازل شود، آن را از بین می‌برد و یا آن را تقلیل می‌دهد و آن سلاح مؤمن است».

دعا و بلاها دارای سه تقابل می‌باشند:

- ۱- دعا قوی‌تر از بلا می‌باشد و آن را دفع می‌کند.
- ۲- آن ضعیف‌تر از بلا بوده و بلا بر آن چیره می‌شود و بر بنده وارد می‌گردد، ولی [آن دعا] حتی اگر ضعیف نیز باشد، آن را کم می‌کند.

- ۳- در برابر یکدیگر مقاومت می‌کنند و هر کدام از آنها از گوینده‌اش جدا می‌شود. [الجواب الکافی ص ۲۵]

سلمان رضی الله عنه آورده است که پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود: «لا یرد القضاء إلا الدعاء، ولا یزید فی العمر إلا البر» (حکم [الله تعالی] را چیزی رد نمی‌کند مگر دعا و چیزی عمر را زیاد نمی‌کند، مگر نیکی) [رواه الترمذی].

بلا ای برادر... اسمی جامع برای تمامی چیزهای است که انسان از آن کراحت دارد و شامل حالتها و تقدیرها می‌باشد...

و بر بنده وارد نمی‌شود، مگر آن که زندگی‌اش را تیره و تار می‌سازد... و راحتی او را فاسد می‌کند... و باعث رسیدن ناراحتی و غم به او می‌شود... و همچنین بدی‌ها و حزن‌ها را پیامد خود می‌سازد... گاهی بنده تمامی راه‌ها و روش را برای دور کردن آن بلا به گردن می‌گیرد... مال زیادی را برای آن خرج می‌کند... و سلاح دعا را فراموش می‌کند که همان چیزی است که حقیقتاً مؤمن را محافظت می‌کند و برای او کمک کننده‌ی بزرگتری را نگهبان قرار می‌دهد که برایش کافی است.

ابن قیم رحمه الله گفته است: «دعاها و پناه بردن‌ها به منزله‌ی سلاح و سلامتی می‌باشند [که دشمن را با آن] می‌زنند که آن به تنهایی یافت نمی‌شود... وقتی سلاح، سلاحی کامل بوده... و کمک کننده، کمک کننده‌ی قوی باشد... و مانع، گم‌شده باشد... شکست دشمن حاصل می‌شود و وقتی یکی از این سه مورد وجود نداشته باشد، تأثیر آن از بین می‌رود».

[الجواب الکافی ص ۳۶]

ای برادر گرامی! اگر در سنت پیامبر ﷺ تأمل کنی، در آن دعاها و پناه بردن‌هایی را می‌یابی که به مانند دارویی شفا دهنده برای بلا می‌باشند، و برای هر بیماری از بیماری‌های بلا، درمانی می‌یابی که با آن ضدیت نموده و آن را دفع می‌کند؛ چه به صورت عمومی باشد و چه به صورت خاص.

آن پناه بردن‌ها و دعاها طولانی و زیاد هستند و در اینجا محل بسط آنها نمی‌باشد... ولی از روی مثال زدن و نزدیک نمودن امر بعضی از آنها را یاد می‌کنیم.

از آنها دعاهایی هستند که طوفان بلا و مشکلات را دفع می‌کنند، همان طور که در صحیحین از ابن عباس رضی الله عنهما آمده است که رسول الله ﷺ در هنگام مشکلات می-فرمود: «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْعَظِيمُ الْحَلِيمُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَرَبُّ الْأَرْضِ وَرَبُّ الْعَرْشِ الْكَرِيمِ» (هیچ پرستش شونده‌ی برحق‌ی جز الله بزرگ و بردبار وجود ندارد، هیچ پرستش شونده‌ی برحق‌ی جز الله وجود

ندارد که پروردگار عرش بزرگ می‌باشد، هیچ پرستش شونده‌ی بر حقی جز الله وجود ندارد که پروردگار آسمانها و پروردگار زمین است و پروردگار عرش گرامی می‌باشد. [رواه البخاری (بخارایی) و مسلم].

از انس آمده است که رسول الله ﷺ می‌فرمود: «يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ بِرَحْمَتِكَ أَسْتَغِيْثُ» (ای زنده [و] ای برپا و برپا دارنده! به رحمت تو فریاد خواهی می‌کنم). [رواه الترمذی]

أسماء بنت عمیس گفته است رسول الله ﷺ به من فرمود: «أَلَا أَعْلَمُكَ كَلِمَاتٍ تَقُوْلِيْنَهُنَّ عِنْدَ الْكَرْبِ: اَللّهُ اَللّهُ رَبِّيْ لَا أُشْرِكُ بِهِ شَيْئًا» (آیا به تو کلماتی را بیاموزم که آنها را در هنگام مشکلات بگویی؟ [آن: «الله الله! پروردگار من است و ذره‌ای به او شرک نمی‌ورزم» می‌باشد). [رواه الترمذی]

همچنین در دعای وی ﷺ بود: «اللهم إني أعوذ بك من جهد البلاء ودرک الشقاء، وسوء القضاء، وشماتة الأعداء» (یا الله! من به تو پناه می‌برم از رنجش بلا و درک بدبختی و بدی

حکم شدن و خوشحالی دشمنان از روی ناراحتی من).

[صحیح الجامع رقم: ۲۹۶۸]

همچنین می‌فرمود: «اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ يَوْمِ السَّوْءِ،
وَمِنْ لَيْلَةِ السَّوْءِ، وَمِنْ سَاعَةِ السَّوْءِ، وَمِنْ صَاحِبِ السَّوْءِ، وَمِنْ
جَارِ السَّوْءِ فِي دَارِ الْمُقَامَةِ» (یا الله! من به تو پناه می‌برم از
روز بد و از شب بد و از زمان بد و از همنشین بد و از
همسایه بد در محل اقامت). [صحیح الجامع: ۱۲۹۹]

این دعاها و دیگر دعاها در کتابهای فضایل [اعمال] و
دعا وجود دارد و در اعمال روز و شب و کتابهای اذکار نوشته
شده است... هر کدام از آنها به منزله‌ی سلاحی است که دشمن
را دفع می‌کند... و برای انسان از شر نفسش کافی می‌باشد... و
همچنین شرّ شیطانها و شرّ جن‌ها و از شرّ انسانها او را حفظ
می‌کند... و همچنین از سایر شرّهایی که در اطراف انسان می-
باشد، مانند: فقر، گرسنگی، بیماری، خواری و نیاز و به مانند،
اینان همان بلاهایی هستند که در زندگی انسان وجود دارد.

به یاد آور! ای برادر! حریص بودن در استفاده از این دعاها، باعث دفع شدن بلا می‌شود و متضمن عبودیتی است که در بهترین شکل می‌باشد... و در آنها آشکار کردن نیازمند بودن به الله تعالی وجود دارد... در آنها اقرار به توحید الوهیت^۱ و ربوبیت^۲ و توحید اسمها و صفاتش^۳ می‌باشد... در آنها توکل بر وی و سپردن امور به وی و توسل به او و طلب آمرزش و توبه و بیزاری از غیر آنچه، چیزی انجام نمی‌پذیرد و تغییر نمی‌یابد، مگر از جانب الله تعالی، وجود دارد و به همین دلیل از رسول الله ﷺ آمده است: «الدعاء هو العبادة» (دعا همان عبادت است) [رواه أبو داود].

^۱ - یکی بودن الله تعالی در مقام پرستش شدن و بندگی. (مترجم)

^۲ - یکی بودن الله تعالی در مقام پروردگار بودن و آن شامل: خلقت، پادشاهی و تدبیر می‌باشد. (مترجم)

^۳ - شناخت الله تعالی و صفات او فقط با آنچه در قرآن و سنت آمده است و کسی را در آن صفات با الله تعالی شریک ندانستن. (مترجم)

پس ای کسی که بلا او را خسته کرده است... با خالص کردن دعا برای الله تعالی خودت را نجات بده... زیرا او دارای عطا کردنی وسیع است و مالک درمان می‌باشد! ای کسی که مشکلات او را ترسانده است... و شرّها بر علیه وی شجاع شده‌اند... به الله تعالی پناه ببر از هر شرّی... و بر کمک گرفتن از وی و درخواست از وی برای عافیت تداوم ببخش؛ تو را از شرّ هر صاحب شرّی حفظ می‌کند... زندگی سالمی به تو می‌دهد که بدون مصیبت بوده و در برابر هر بلا و مشکلی برای تو کافی می‌شود.

یا من یری ما فی الضمیر و یسمع
أنت المعد لكل ما یتوقع
یا من یرجى للشدائد کلها
یا من إلیه المشتکی والمفزع

یا من خزائن رزقه فی قوله کن
أُمننْ فإن الخیر عندک أجمع
ما لی سوی قرعی لبابک حیلہ
فلئن رددت فأی باب أقرع

دعا طلب باران (ممت می باشد)

﴿قُلْ مَا يَعْجَبُ بِكُمْ رَبِّي لَوْلَا دُعَاؤُكُمْ﴾ [الفرقان: ۷۷] (بگو:

اگر دعا و عبادت شما نباشد، پروردگارم اعتنایی به شما ندارد)... در نتیجه ای برادر! دعا دربی از درهای رحمت است... بلکه آن آسانترین درب و کمترین آنها در سختی و مشقت می باشد...

در دعا رحمت الله تعالی تجلی می یابد... زیرا چیزی گرامی تر از آن نزد الله تعالی وجود ندارد، ابوهریره رضی الله عنه آورده است که رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: «لیس شیء أکرم علی الله تعالی من الدعاء» (نزد الله تعالی چیزی گرامی تر از دعا وجود

ندارد). [رواه الترمذی]

الله تعالی بندگان را در آیات بسیاری به آن امر فرموده است، مانند آنجا که می فرماید: ﴿ادْعُوا رَبَّكُمْ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ * وَلَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا وَادْعُوهُ خَوْفًا وَطَمَعًا إِنَّ رَحْمَةَ اللَّهِ قَرِيبٌ مِّنَ الْمُحْسِنِينَ﴾ [الأعراف: ۵۵، ۵۶] (از پروردگارتان با زاری و پنهانی دعا کنید؛ زیرا او تجاوز کنندگان از حق را دوست نمی دارد * و در زمین بعد از اصلاح آن فساد نکنید و او را از روی ترس و طمع بخوانید، همانا رحمت الله به نیکوکاران نزدیک است).

بلکه الله سبحانه بر کسی که از دعای از وی و درخواست نمودن از وی روی بر می گرداند، غضب می فرماید، همان گونه که پیامبر ﷺ فرموده است: «مَنْ لَمْ يَسْأَلِ اللَّهَ يَغْضَبْ عَلَيْهِ» (کسی که از الله درخواستی نداشته باشد، او بر وی غضب می کند). [رواه الترمذی]

او سبحانه تو را دعوت می دهد که به سوی وی پناه

بگیری... و بر تو خشمگین می شود اگر از وی درخواستی
نمایی... و از تو راضی می شود اگر از وی کمک بطلبی و به
سوی وی دعا نمایی... و این دلیلی بر بزرگ بودن عظمت
رحمت او به تو می باشد... او سبحانه از خودت به تو مهربان تر
است... بر تو نیست مگر آن که به سوی وی روی نمایی و بر
درخواست از وی پافشاری نمایی... او کریمی است که
بندگان را [دست خالی] بر نمی گرداند، سلمان فارسی رضی الله عنه
آورده است که پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود: «إِنَّ رَبَّكُمْ تَبَارَكَ وَتَعَالَى حَيُّ
كَرِيمٌ يَسْتَحْيِي مَنْ عَبْدُهُ إِذَا رَفَعَ يَدَيْهِ إِلَيْهِ أَنْ يَرُدَّهُمَا صَفْرًا»
(پروردگارتان تبارک و تعالی زنده ای است با کرامت [و] از
بنده اش شرم می کند، اگر آن [بنده] دست خود را به سوی وی
بالا برد و آنها را دست خالی برگرداند). [رواه أبو داود]

همچنین فرموده است: «يَدُ اللَّهِ مَلَأَتْ لَا يَغْضَاهَا نَفَقَةُ سَمَاءِ
الْإِيلِ وَالنَّهَارِ، أَرَأَيْتَ مَا أَنْفَقَهُ مِنْ خَلْقِ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ فَإِنَّهُ لَمْ
يَغْضُ مَا فِي يَدِهِ، وَكَانَ عَرْشُهُ عَلَى الْمَاءِ، وَبَيَّضَ الْمِيزَانَ

یَنْخَفُضُ وَيَرْفَعُ» (دست الله، پُر است و انفاق، چیزی از آن را کم نمی‌کند. او شب و روز می‌بخشد. آیا نمی‌بینی که از بدو آفرینش آسمانها و زمین، چقدر انفاق کرده ولی چیزی از آنچه در دست دارد، کم نشده است. و عرش الله بر روی آب، قرار داشت. ترازو در دست اوست [و رزق را] کم و زیاد می‌کند).

ای برادر! فرصت دعا نمودن را غنیمت بشمار... و از فضل الله تعالی درخواست نما... او دارای عطاکردنی وسیع است و کلیدهای آسمانها و زمین در دست او می‌باشد... و حُکم نمودن برای او می‌باشد... و چیزی نیست مگر آن که مخازن آن در دست او است... و چیزی بر روی زمین یا در آسمان وجود ندارد که او را ناتوان سازد...

لا تَسْأَلُن - بنی آدم - حَاجَةً

نیازی را از فرزندان آدم درخواست نکم

وَسَلِ الذِّیْ اَبْوَابِهِ لَا تَحْجِبُ

از کسی درخواست کن که دربهایش بسته نمی‌شود

الله یغضب إن ترکْتَ سَؤَالَه
الله اگر درخواست از وی را ترک کنی خشمگین می شود
و بنی آدم حین یسأل یغضب

و فرزندان آدم وقتی [از آنها] درخواست می شود، خشمگین می شوند

ای برادر گرامی! یاد آور که مخلوقی وجود ندارد، مگر
آن که به الله تعالی نیازمند است... ﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ أَنْتُمُ الْفُقَرَاءُ
إِلَى اللَّهِ وَاللَّهُ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ﴾ (ای مردم شما نیازمند الله
هستید و الله همان بی نیاز بسیار ستوده می باشد)، بدان که
نیازمند بودن به الله تعالی فقر مطلق است [و شرط و شروطی
ندارد] و شامل تمامی مصلحت های تو می باشد و در تمامی
زمان زندگی ات با تو همراه است.

الله جل و علا در حدیثی قدسی می فرماید: «یا عبادى
کلکم ضال إلا من هدیتہ فاستهدونی أهدکم، یا عبادى کلکم
جائع إلا من أطعمتہ فاستطعمونی أطعمکم، یا عبادى کلکم
عار إلا من کسوتہ، فاستکسونی أکسکم، یا عبادى إنکم

تخطئون باللیل والنهار، وأنا أغفر الذنوب جميعاً فاستغفرونی
أغفر لكم...» (ای بندگان من، همگی شما گمراه هستید، مگر
کسی که او را هدایت کرده باشم، پس از من طلب هدایت کنید
تا شما را هدایت نمایم، ای بندگان من، تمامی شما گرسنه
هستید، مگر کسی که من به او غذا داده باشم، پس از من طلب
خوراکی کنید تا به شما خوراکی دهم، ای بندگان من، همگی
شما عریان هستید، مگر کسی که من بر او لباس پوشانده
باشم، پس از من طلب لباس کنید تا شما را لباس بپوشانم، ای
بندگان من، شما در شب و روز خطا می‌کنید و من تمامی
گناهان را می‌آمرزم، پس از من طلب آمرزش کنید تا شما را
بیامرزم...). [رواه مسلم مطولاً]

ابن رجب رحمه الله گفته است: «این حکم می‌کند که
تمامی مخلوقات به الله تعالی در بدست آوردن مصالحشان و
دفع چیزهایی ضرر رساننده در امور دین و دنیایشان، نیازمند
هستند و بندگان ذره‌ای از تمامی آن چیزها را برای خودشان

مالک نمی‌باشند، کسی که از الله [تعالی] از هدایت و رزق، طلب فضیلت نکند آن را در دنیا برای خود حرام کرده است و کسی که از فضیلت الله تعالی، آمرزش گناهانش را نخواهد، مجازات خطاهایش را در آخرت می‌بیند». [جامع العلوم والحکم ۳۷/۲]

پس نیازمندی‌ات به الله تعالی را با دعایت آشکار کن! ... و آن را کلید قدرت، رستگاری و نجات قرار بده... از ناتوانی برای دعا به علت کسالت برحذر باش... زیرا ناتوان‌ترین مردم کسی است که از دعا کردن ناتوان باشد... یا آن که از روی تکبر از آن خودداری کنی، زیرا کسی که در برابر الله تکبر کند، جایگاه او آتش جهنم است... و در دنیا خوار می‌گردد...

إِذَا لَمْ يَكُنْ مِنَ اللَّهِ عَوْنٌ لِلْفَتَى

فَأَوَّلُ مَا يَقْضَى عَلَيْهِ اجْتِهَادُهُ

چگونه از کسانی باشیم که دعای آنها مستجاب می‌شود؟

۱- چیزی نخورد مگر آن که پاک باشد: اگر کسی این کار

را انجام نداد، به او بشارت بدهید که از الله تعالی درخواست می‌نماید و در آن دعا خیر دنیا و آخرت خود را از وی می‌خواهد و الله تعالی دعای او را مستجاب نمی‌کند، از ابوهریره رضی الله عنه آمده است که رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: «يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّ اللَّهَ طِيبٌ لَا يَقْبَلُ إِلَّا طَيِّبًا، وَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى أَمَرَ الْمُؤْمِنِينَ بِمَا أَمَرَ بِهِ الْمُرْسَلِينَ فَقَالَ تَعَالَى: ﴿يَا أَيُّهَا الرُّسُلُ كُلُّوا مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَاعْمَلُوا صَالِحًا إِنِّي بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ﴾ وَقَالَ: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُلُوا مِنَ طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ﴾، ثم ذكر الرجل يطيل السفر أشعث أغبر، يمد يديه إلى السماء: يا رب! يا رب! ومطعمه حرام، ومشربه حرام، وملبسه حرام، وغذى بالحرام فأنى يستجاب لذلك» (ای مردم! الله پاک است و جز پاکی را قبول نمی‌کند، و الله تعالی چیزی را بر مؤمنان امر فرموده است که آن را به رسولان امر نموده است، [الله] تعالی می‌فرماید: (ای رسولان از پاک‌ها بخورید و عمل صالح انجام دهید، زیرا من به آنچه انجام می‌دهید، بسیار آگاه هستم) و می‌فرماید: (ای کسانی که ایمان

آورده‌اید، از پاکی‌هایی که به شما روزی داده‌ایم بخورید) سپس مردی را یاد نمود که سفر او طول می‌کشد و ژولیده موی و غبار آلود می‌باشد، دستانش را به سوی آسمان بلند کرده [و می‌گوید]: ای پروردگار! ای پروردگار! و این در حالی است که خوردنی‌اش حرام است و نوشیدنی‌اش حرام است و پوشیدنی‌اش حرام است و خوراندنش با حرام است، پس چگونه دعای وی مستجاب می‌شود). [رواه مسلم]

۲- در دعا با جدیت از الله تعالی طلب کردن: وقتی عظمت و قدرت او به یاد می‌آید و این که چیزی در زمین و آسمان او را ناتوان نمی‌سازد و او سبحانه دعای درخواست کننده را رد نمی‌کند و چیزی نزد او گرامی‌تر از دعا وجود ندارد، پس در دعایت جدی باش و گمان خودت را به پروردگارت نیکو گردان، از انس علیه السلام آمده است که رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: «إِذَا دَعَا أَحَدُكُمْ فَلْيَعِزِّمْ فِي الدُّعَاءِ وَلَا يَقُلْ: اَللّٰهُمَّ إِنِّ شِئْتُ فَأَعْطِنِي، فَإِنَّ اللَّهَ لَا مُسْتَكْرَهَ لَهُ» (اگر کسی از شما دعا

نمود، در دعایش جدی باشد و نگوید: یا الله! اگر خواستی به من عطا کن! زیرا الله از آن کراهت دارد. [رواه البخاری (بخارایی) و مسلم]

ابوهریره رضی الله عنه آورده است که پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود: «لا یقولن أحدکم: اللهم اغفر لی إن شئت، اللهم ارحمنی إن شئت، ولكن لیعزم المسألة ولیعظم الرغبة، فإن الله لا يتعاظمه شیء أعطاه» (کسی از شما نگوید: یا الله! اگر خواستی مرا بیامرز! یا الله! اگر خواستی مرا رحمت کن! بلکه درخواستش را محکم کند و رغبت خود را به آن زیاد کند، زیرا عطا کردن چیزی برای الله تعالی مشکل نمی باشد). [رواه البخاری (بخارایی) و مسلم]

۳- یقین داشته باشد که دعایت مستجاب می شود: زیرا پیامبر صلی الله علیه و آله فرموده است: «ادعوا الله وأنتم موقنون بالإجابة» (الله را بخوانید و یقین داشته باشید که [دعایتان] اجابت می شود). [رواه الترمذی]

۴- برای اجابت دعا عجله نکند: ابوهریره رضی الله عنه آورده است

که رسول الله ﷺ فرمود: «یستجاب لأحدکم ما لم یعجل فیقول: قد دعوت ولم یتجب لی» (دعا [در صورتی] برای شما مستجاب می شود که [شخص] عجله نکند و نگوید: همانا دعا کردم و مستجاب نشد [چرا نشد؟ چرا نشد؟]) [رواه البخاری (بخارایی) و مسلم]

۵- دوری از گناهان و انجام واجبات: آن بدبختی مؤمن است... دربهای رحمت را می بندد و باعث به وجود آمدن مجازات و سختی می شود و از مجازات های آن عدم مستجاب شدن دعا است، همان گونه که الله تعالی می فرماید: ﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتَّى يُغَيِّرُوا مَا بِأَنْفُسِهِمْ﴾ (الله [حالت] قومی را تغییر نمی دهد، مگر آن که [حالت] خود را تغییر دهند).

ابن جوزی رحمه الله گفته است: «الله [تعالی] سختی های قومی را تغییر نمی دهد، مگر آن که خودشان ارتکاب به گناهانشان را تغییر دهند [و آن را کم کنند و یا از بین ببرند] و تغییری نخواهد بود، مگر آن که تغییری [از طرف خود آنها] به

وجود آید».

نحن ندعو الإله في كل كرب
ما در تمامی مشکلات الله را می خوانیم

ثم ننسأه عند كشف الكرب
سپس هنگام از بین رفتن مشکلات او را فراموش می-

كيف نرجو إجابة لدعاء
چگونه به مستجاب شدن دعا امید داشته

قد سددنا طريقها بالذنوب
وقتی راه آن را با گناهان می بندیم

ای برادر بر دعاهایی که در لفظ کوچک هستند ولی
دارای معنای زیادی می باشند و بر دعاهایی که خلاصه می-
باشند، اشتیاق داشته باش! زیرا آن برای تو با منفعت تر است و
تمامی آنچه از امور خیر است را برای تو مهیا می سازد و
همچنین در آنها ادبی وجود دارد که برای دعا نمودن مطلوب
است.

سنت نبوی مملو از چیزهایی است که هر کسی که به خیر رغبت دارد و به دنبال فضیلت می‌باشد، در آن می‌یابد، به پیامبر ﷺ جوامع الکلم (سخنانی کوتاه و پُر مغز) داده شده است و از آنها دعاهایی می‌باشد که تمامی مصالح دنیوی و اخروی شخص را شامل می‌باشد.

برحذر باش از این که از حق و حقوق خودت در برابر الله تعالی تجاوز نمایی، زیرا آن ظلمی است که گناه می‌باشد، همچنین از دعا نمودن برای مردم به ناحق و دعا برای قطع صله‌ی رحم خودداری کن! الله تعالی می‌فرماید: ﴿ادْعُوا رَبَّكُمْ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ﴾ (از پروردگارتان با زاری و پنهانی دعا کنید، زیرا او تجاوز کنندگان از حق را دوست نمی‌دارد). [از مسائلی که در این باره وجود دارد و رعایت نمی‌شود، دعا کردن از الله تعالی با صدای بلند و یا حتی داد کشیدن بر سر او می‌باشد و نمونه‌ی آن صلواتی است که در بین فارسی زبانان ایران وجود دارد].

پیامبر ﷺ فرموده است: «لا يزال يستجاب للعبد ما لم يدع بإثم أو بقطيعة رحم، ما لم يستعجل» (همواره دعای بنده مستجاب می شود، مگر آن که برای امری گناه یا قطع نمودن صله‌ی رحم دعا کند [و یا آن که در اجابت دعا] عجله نماید).
[رواه مسلم].

صلی الله علی نبینا محمد، و علی آله و صحبه و سلم.

